

Järva maakonnas Türi vallas Sonni külas Raudsepa I kinnistu eraldistel 5 ja 7 aegjärkse raie, 10 ja 13 harvendusraie ning 23, 24 ja 26 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Metsamaahalduse Aktsiaselts (registrikood 10052156) esindaja Eda Raat poolt 20.11.2024 ja 06.01.2025 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Järva maakonnas Türi vallas Sonni külas Raudsepa I kinnistu (registriosa nr 1225637, katastritunnus 37501:001:0910) eraldistel 5 ja 7 aegjärkse raie, 10 ja 13 harvendusraie ning 23, 24 ja 26 lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Metsamaahalduse Aktsiaselts esindaja Eda Raat esitas 20.11.2024 ja 06.01.2025 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandatakse Raudsepa I kinnistu eraldisel 5 aegjärkset raie 0,61 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 41 tm, eraldisel 7 aegjärkset raie 0,91 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 50 tm ning eraldisel 10 harvendusraie 0,75 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 50 tm, eraldisel 13 harvendusraie 0,43 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 22 tm ja eraldisel 23 lageraie 1,09 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 103 tm, eraldisel 24 lageraie 0,33 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 88 tm ja eraldisel 26 lageraie 0,63 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 135 tm. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris vastavalt nr-tega 50001079771, 50001079769, 50001079768, 50001079770, 50001094365, 50001094364 ja 50001094366.

Kavandatav raieala eraldistel 5, 7, 10 ja 13 paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel **Kõnnumaa-Väätsa linnualal** ja **Kõnnumaa loodusalal** ning Vabariigi Valitsuse 13.01.2005 määrusega nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine” (edaspidi määrus nr 1) kaitse alla võetud **Kädva metsise püsielupaiga piiranguvööndis**.

Kavandatava raieala eraldiste 23, 24 ja 26 mõjualasse (milleks loetakse kuni 30 m)¹ jäävad Natura 2000 võrgustikku kuuluvad **Kõnnumaa-Väätsa linnuala** ja **Kõnnumaa loodusala** ning **Kädva metsise püsielupaiga piiranguvöönd**.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet teavitas haldusmenetluse seaduse § 41 alusel metsateatiste nr 50001079771, 50001079769, 50001079768 ja 50001079770 menetlustähtaja ületamisest 16.12.2024 kirjaga nr 13-4/24/25523.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Raudsepa I kinnistu eraldistel 5 ja 7 kavandatakse aegjärkset raiet kokku 1,52 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 91 tm, eraldistel 10 ja 13 kavandatakse harvendusraiet kokku 1,18 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 72 tm, eraldistel 23, 24 ja 26 kavandatakse lageraiet kokku 2,05 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 326 tm.

Aegjärkne raie on turberaiena uuendusraie (MS § 28 lõige 4 punkt 1, § 30 lõige 1), mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lõige 6). Aegjärkse raie korral raiutakse uuendamisele kuuluvas metsas puid hajali üle raielangi kahe või enama raiejärguna (MS § 30 lõige 2).

Looduskaitseaduse (LKS) § 14 lõige 6 sätestab, et kaitstaval loodusobjektil tuleb valik- ja turberaie tegemisel arvestada sama seaduse lisa sätestatud tingimustega, kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti. LKS lisa „Valik- ja turberaie tingimused kaitstava loodusobjekti ning ranna ja kalda piiranguvööndis” punkti 2 kohaselt ei tohi 65%-lise ja suurema täiusega pustu I rinde täiust viia aegjärkse raie esimese järguga madalamale kui 50%. Metsaregistrisse 26.01.2021 kantud metsa inventeerimisandmete alusel on Raudsepa I kinnistu eraldistel 5 ja 7 kasvavate puistute esimese rinde täiused vastavalt 79% ja 77%. Seega, antud juhul ei tohi eraldistel 5 ja 7 puistu esimese rinde raiejärgne täius langeda alla 50%.

¹ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”. https://media.rmk.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf

Harvendusraie on hooldusraie (MS § 28 lõige 4 punkt 2). Harvendusraie eesmärgiks on metsa tiheduse ja koosseisu reguleerimine ning lähitulevikus väljalangevate puude puidu kasutamine (MS § 28 lõige 7 punkt 2). Pärast harvendusraiet ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem metsa majandamise eeskirja² lisas 1 märgitust (MS § 31 lõige 2, metsa majandamise eeskirja § 6 lõige 4).

Lageraie on uuendusraie, mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lõige 4 punkt 1, lõige 6), seega on eesmärgiks uue metsapõlve rajamine. Lageraie korral raiutakse raielangilt ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemne- ja säilikuud ning elujõuline järelkasv (MS § 29 lõige 1).

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Raudsepa I kinnistu asub Järva maakonnas Türi vallas. Kavandatav raieala jääb alale, kus kehtib Türi Vallavolikogu 24.11.2022 otsusega nr 56 kehtestatud Türi valla üldplaneering³, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

² Keskkonnaministri 27.12.2006 nr 88 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

³ Kättesaadav: <https://www.tyri.ee/uldplaneering1>

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Raudsepa I kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspiirkonnas.

Kavandatava raiealaga piirneval ehk raieala 30 m mõjualasse jääval sama kinnistu eraldisel 20 on kavandatud harvendusraiet 0,83 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 33 tm. Kavandatava raieala 30 m mõjualas ei ole teisi planeeritavaid tegevusi (metsaregistris kehtivaid registrikandeid raieteks).

Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana, lageraie järgselt on metsaomanikul kohustus tagada metsa uuenemine (MS § 24 lõige 3, § 25 lõige 1).

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub mustika-kõdusoo (eraldis 5 ja eraldis 13), jänesekapsa-kõdusoo (eraldis 26) ja angervaksa (eraldis 7, eraldis 10, eraldis 23 ja eraldis 24) kasvukohatüübis. Eraldistel 5, 7, 10 ja 26 kasvavad küpse metsa arenguklassi kuuluvad kase enamusega puistud, eraldisel 13 kasvab valmiva metsa arenguklassi kuuluv kase enamusega puistu ning eraldistel 23 ja 24 kasvavad küpse metsa arenguklassi kuuluvad sanglepa enamusega puistud.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavast raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatav raieala paikneb osaliselt maaparandusobjekti Pallipere2 (TTP-457) kalda piiranguvööndis, mille ulatus on LKS § 37 lõige 1 punkti 3 alusel 50 meetrit ning väikeses osas veekaitsevööndis, mille ulatus on veeseaduse (edaspidi VeeS) § 118 lõige 2 punkti 2 alusel 10 meetrit. Kalda piiranguvööndis asuvate metsade kaitse eesmärk on vee ja pinnase kaitsmine ning puhketingimuste säilitamine (LKS § 37 lõige 2). Veekogu kalda või ranna erosiooni ja hajuheite vältimiseks on veekogu kaldal või rannal veekaitsevöönd (VeeS § 118 lõige 1).

Kavandatav raieala eraldistel 5, 7, 10 ja 13 asub **Kädva metsise püsielupaiga piiranguvööndis**, mis paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel **Kõnnumaa-Väätsa linnualal** ja **Kõnnumaa looduslal**. Kõnnumaa-Väätsa metsise püsielupaik on kaitse alla võetud määrusega nr 1, millega on kaitse alla võetud II kaitsekategooriasse⁴ kuuluva linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) väljaspool kaitsealasid asuvad elupaigad, mida tuleb kaitsta liigi

⁴ I ja II kategooria kaitsealuste liikide loetelu on toodud Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määruses nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu”.

soodsa seisundi tagamiseks (määrus nr 1 § 1). Kavandatav raieala eraldistel 5, 7, 10 ja 13 asub Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel metsise piiritletud elupaigas registrikoodiga KLO9102097. Tingimused metsa majandamisele metsise püsielupaiga piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja § 4 lõigetes 7–9.

Eraldistel 23, 24 ja 26 kavandatava raieala mõjualasse (30 m) jääb **Kädva metsise püsielupaiga piiranguvöönd**. **Kädva metsise püsielupaiga piiranguvöönd** kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluva **Kõnnumaa-Väätsa linnuala** ja **Kõnnumaa loodusala** koosseisu.

Eraldis 5 piirneb alaga, kus on registreeritud loodusdirektiivi⁵ I lisas nimetatud elupaigatüübi soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) tunnustele vastav metsaala.

Eraldis 5, 7, 10 ja 13 piirneb alaga, kus on registreeritud loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaiga tüübi siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) tunnustele vastav metsaala.

Kultuuriväärtusi kavandataval raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35. Kavandatavate raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava aegjärgse raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatava raie mõju keskkonnaelementidele:

Määruse nr 1 järgi on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (määruse nr 1 § 3 kohaselt Keskkonnaamet) võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab (määruse nr 1 § 4 lõige 9). Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või kaitseala valitseja nõusolekul külmumata pinnasega juhul, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi – kavandataval raiel ei ole olulist mõju veerežiimile. Kavandataval raiealal ei asu veekogusid, kuid see asub maaparandusobjekti Pallipere2 (TTP-457) kalda piiranguvööndis ja ka veekaitsevööndis (piirneb maaparandusobjektiga). VeeS § 119 punktide 2 ja 6 kohaselt on veekaitsevööndis keelatud puu- ja põõsarinde raie Keskkonnaameti nõusolekuta, välja arvatud maaparandussüsteemi ehitamiseks ja hoiuks, ning pinnase kahjustamine ja muu tegevus, mis põhjustab veekogu ranna või kalda erosiooni või hajuheidet. Keskkonnaamet annab antud juhul nõusoleku veekaitsevööndis raietööde teostamiseks. Antud juhul ei jää kavandatava raieala lähedusse looduslikke veekogusid, mille veekaitsevööndis oleks vajalik rakendada tingimusi raietöödele, seega veekogusid ei mõjutata.

⁵ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

Välisõhk ja kliima – kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – aegjärgne raie, mille käigus ei teki lagedat ala, on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele (sh kooskõlas määruse nr 1 § 4 lõige 7 punktis 2 sätestatud lubatava turberaielangi suurusega), seega ei mõjuta raie eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust. Lageraie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, langi suurus ei ületa MS § 29 lõikega 11 sätestatud maksimaalselt lubatud lageraielangi pindala ning alale jäetakse säilikipuid ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks vajalikke puid, seega ei mõjuta see eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust. Harvendusraie, mille käigus ei teki lagedat ala, puistud raiutakse vaid hajusalt hõredamaks, kusjuures esimese rinde rinnaspindala ei tohi langeda alla metsa majandamise eeskirja lisas 1 sätestatud alammäära, on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, seega ei mõjuta raie eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – kavandatav raie neid elemente ei mõjuta. Raie on kavandatud kokku 4,75 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskooormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatav raie on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega umbes kuni üks kuu. Raie teostamise järgselt mõjud pöörduvad- langi uuenedamine tagatakse MS §-s 24 sätestatud korras.

Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raied eraldistel 5, 7, 10 ja 13 on kavandatud Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel **Kõnnumaa-Väätsa linnualal** ja **Kõnnumaa looduslal**. Raied eraldistel 23, 24 ja 26 ei asu Natura 2000 võrgustikku kuuluval alal, kuid kavandatava raieala 30 m mõjualas asub Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Kõnnumaa loodusala. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” lisa 1 punkti 1 alapunktis 18 ja punkti 2 alapunktis 154.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Kõnnumaa-Väätsa linnuala või Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁶ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide

⁶Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁷ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega, vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Eraldistel 5 ja 7 kavandatava aegjärgse raie esimese raiejärgu käigus raiutakse puistud hajusalt hõredamaks, kuid puistute esimesed rinded säilivad (vastavalt täiusega vähemalt 50%) vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Puistud säilivad, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu oluliselt.

Eraldistel 10 ja 13 kavandatava harvendusraie tegemisel säilib puistute esimene rinne. Raie käigus raiutakse puistud hajusalt hõredamaks, vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Seega, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme oluliselt ei muutu ning olulist kumulatiivset mõju ei ole.

Eraldistel 23, 24 ja 26 lageraie on kavandatud Kõnnumaa-Väätsa linnualaga ja Kõnnumaa loodusala piirneval alal, seega Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Kõnnumaa loodusala asub kavandatud raie mõjualas. Lageraie käigus moodustub 2 eraldi paiknevat alla 2 ha suurust lageraielanki suurusega (1,42 ha suurune lank ja 0,63 ha suurune lank). Raie käigus säilitatakse seemne- ja säilikpuud vastavalt MS § 29 lõikele 1. Kavandatava raiega raiutakse väike osa loodusala ringpiirist, võrreldes kogupiiriga, olulist mõju loodus- ega linnualale ei ole.

Kavandatav aegjärgse raie ja harvendusraie ala jääb EELIS-e andmetel II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) elupaika (registrikood KLO9102097). Metsise elupaikade kaitse kuulub Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärkide hulka. Metsise elupaiga kaitseks on antud juhul moodustatud Kädva metsise püsielupaik, mille piiranguvööndis kavandatav raieala asub. Siseriiklike kaitsealade moodustamisel (sh piiride paikapanemisel ja kaitsekorra kavandamisel) on arvestatud, et ka Natura 2000 võrgustikku kuuluvate alade kaitse-eesmärgid oleksid kaitstud. Määruse nr 1 § 4 lõige 7 punkt 2 sätestab, et metsise püsielupaiga piiranguvööndis on lubatud turberaie (aegjärgne raie on turberaie liik) 1. septembrist 31. jaanuarini, kusjuures langi suurus ei tohi ületada 2 ha. Kavandatava raie korral moodustub alla 2 ha suurune turberaielank (0,61 ha suurune lank ja 0,91 ha suurune lank), mis on kooskõlas kehtiva kaitsekorraga.

LKS § 55 lõige 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Määruse nr 1 § 4 lõikest 7 lähtuvalt on metsise püsielupaigas lubatud turberaie (sh aegjärgne raie) 1. septembrist 31. jaanuarini, harvendusraie puhul rakendatakse ajalist piirangut 1. veebruarist 31. juulini, raietöödest hoidumine üldtoodud ajavahemikus aitab tagada eduka pesitsemise.

Kavandataval raiealal ei ole registreeritud Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärgiks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe, kuid eraldisel 5 kavandatava raieala 30 m mõjualas asub

⁷ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

https://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envvtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüp soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), samuti eraldistel 5, 7, 10 ja 13 kavandatava raieala 30 mõjualas asub loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüp siirdesoo- ja rabametsad (91D0*)(edaspidi ka metsaelupaik). Metsaelupaigad on looduskaitsealiselt väärtuslikud metsaalad, kus elurikkus ja looduslikkus on säilinud. Elupaigatüüpide soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ja siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) kaitse kuulub Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärkide hulka. Keskkonnaamet tegi 07.02.2022 kirjaga nr 7-4/22/2442 „Loodusdirektiivi metsaelupaigatüüpide range kaitse alla võtmine” Keskkonnaministeeriumile (praegune Kliimaministeerium) LKS § 8 lõike 1 ning § 13 lõike 1 alusel ettepaneku muuta Natura 2000 võrgustiku loodus- ja linnualadega kattuvate siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaitsekorda selliselt, et loodusdirektiivi I lisas nimetatud metsaelupaigatüübid (sh 9080* ja 91D0*) oleksid rangelt kaitstud, alad on EELIS-esse kantud projekteeritavate alade kaardikihile (Metsaelupaikade looduskaitseala, Metsaelupaikade sihtkaitsevöönd). Kuna raiet ei tehta metsaelupaigas, siis ei saa elupaigatüüpide pindala väheneda, samuti ei halvene elupaikade kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur. Puistu raiumine kavandataval raiealal ei mõjuta kaugemal kui 30 m asuvaid elupaiksid negatiivselt.

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud. Metsaelupaigatüüpide kahjustamise vältimiseks on võimalik kokkuveoteede asukoht valida selliselt, et need ei läbiks elupaigatüübi ala⁸. Inimtegevuse jäljed metsaelupaigas rikuvad selle looduslikku struktuuri ja vähendavad esinduslikkust.

Kuna kavandatava raieala mõjualas ja raiealal ei asu lisaks eelpool käsitletule muid Kõnnumaa-Väätsa linnuala ega Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärkideks olevate liikide elupaiku ega loodusdirektiivi elupaigatüüpe, siis kavandatav raietegevus nende alade kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Aegjärkne raie ja harvendusraie on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Kädva metsise püsielupaiga piiranguvööndis Lageraie on kavandatud Kädva-Metsise püsielupaigaga piirneval alal, seega asub Kädva metsise püsielupaiga piiranguvöönd kavandatud raie mõjualas. Mõju püsielupaiga kaitse-eesmärgile, mis kattub Kõnnumaa-Väätsa linnuala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2. Raiealal ja selle 30 m mõjualas ei esine muid kaitstavaid loodusobjekte, sh kaitsealuste liikide leiukohti, mida raie mõjutaks.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Kavandataval aegjärksel raiel ja harvendusraiel Raudsepa I kinnistul ei ole olulist (sh kumulatiivset) mõju. Raiel eraldiste 5, 7, 10 ja 13 puhul säilib puistu esimene rinne (ei teki lagedat ala), olulist koosmõju kaitse-eesmärkidele ei ole.

Kavandatava lageraielangi pindala koos piirnevatel eraldistel kavandatud raietega ei ületa LKS § 37 lõikes 2 ja MS § 29 lõikes 11 sätestatud lageraielangi suurust ning puistu vastab MS § 29 lõikes 4 ja metsa majandamise eeskirja §-s 3 sätestatud lageraiet lubavatele kriteeriumitele.

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, LKS-ga, määrusega nr 1 ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist koosmõju ei ole.

⁸ Metsaelupaigatüüpidele vastavad alad on kantud Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) ning nende piirid on sisse logides metsaomanikele nähtavad ka metsaregistris (kiht „Metsaelupaigad”).

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul eraldistel 5, 7, 10 ja 13 on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Püsielupaigas kaitstavale linnuliigile metsis kahjulike mõjude minimeerimiseks tuleb piiranguvööndis metsa majandamisel arvestada määruses nr 1 toodud nõuetega.

Püsielupaiga piiranguvööndis on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib lubada puidu kokku- ja väljavedu, kui pinnas seda võimaldab (määruse nr 1 § 7 lõige 9). Metsise pesitsusaegse häirimise vältimiseks tuleb aegjärgse raie teostamisel raie- ja veotööd teostada ajavahemikul 1. septembrist 31. jaanuarini (määruse nr 1 § 4 lõige 7), harvendusraie teostamisel ajavahemikul 1.augustist 31. jaanuarini (LKS § 55 lõige 6).

Lähtuvalt LKS § 14 lõikest 6 ja LKS lisast ei tohi kavandatava aegjärgse raiega eraldise 5 ja 7 puistu I rinde täiust viia alla 50%.

Lähtuvalt MS § 31 lõikest 2 ja metsa majandamise eeskirja § 6 lõikest 4 ei tohi pärast harvendusraiet puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem metsa majandamise eeskirja lisas 1 märgitust.

Soovitused lähtuvalt metsise elupaiganõudlusest:

- 1) säilitada suuremaid haralisi mände (sobivad metsisele mängu- ja toidupuudeks);
- 2) hoida võimalikult palju puhmastikuga maapinda raidmetest puhtana (koondada raidmed kokkuveoteedele), et mitte vähendada oluliselt metsiste toitumiseks vajaliku puhmastiku pinda ja ligipääsetavust tibudele.
- 3) harvendusraiel jätta 1 ha kohta vähemalt 2 raiumata 0,1 ha suurust eraldiseisvat ala, kus säilitatakse ka alusmets ja II rinne

Metsise jaoks on oluline puhmarinde, eriti mustika säilimine, mis on tähtsal kohal metsise toidulaua. Suuremad haralised männid sobivad metsisele mängu- ja toidupuudeks. Soovitus raiumata alade säilitamiseks on antud harvendusraie mõju leevendamiseks ning metsisele võimalike sulgimiskohtade jätmiseks. Täpsemat teavet metsise elupaiganõudluse kohta on võimalik saada metsise kaitse tegevuskavast⁹.

Antud raiete puhul eraldistel 23, 24 ja 26 on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Säilikipuid tuleb lageraielangile jätta vastavalt MS § 29 lõige 1 punkti 3 nõuetele (vähemalt 5 tm/ha). Nõuded säilikpuude ehk elustiku mitmekesisuse tagamiseks jäetavate puude ja nende säilitamise kohta on sätestatud metsa majandamise eeskirja §-s 13.

Kokkuvedu läbi loodusdirektiivi I lisas nimetatud metsaelupaigatüübile vastava ala on keelatud.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud metsa majandamise eeskirjaga.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järelendus

Kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei

⁹ Keskkonnaministri 20.05.2015 käskkirjaga nr 456 kinnitatud „Metsise (*Tetrao urogallus*) kaitse tegevuskava” on kättesaadav: <https://pilv.envir.ee/index.php/s/7i5MKGRrkTqXK6r?path=%2FLoomad%2FLinnud>

kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodsad mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Kõnnumaa-Väätsa linnuala ning Kõnnumaa loodusala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Jaan-Markus Järva
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond